Vārds, uzvārds:_____ Datums: _____

5. klases pārbaudes darbs
Daļas jēdziens

1.uzdevums (5 p) | Izvērtē apgalvojuma patiesumu. Pie patiesa apgalvojuma pieraksti **+**, pie aplama **-** .
Kritērijs: par katru pareizi izvērtētu apgalvojumu – 1 p

Apgalvojums	Patiess/aplams
Daļu, kuras skaitītājs ir 1, sauc par pamatskaitli.	
Par saucēju sauc skaitli, kurš atrodas zem daļsvītras.	
Daļas skaitītājs rāda, cik daudz fragmenti tika paņemti/izņemti.	
Ja daļas skaitītāju un saucēju sareizināt vai izdalīt ar vienu un to pašu skaitli, daļas vērtība paliek nemainīga.	
Lai aprēķinātu daļu no skaitļa, skaitlis ir jāizdala ar skaitītāju un jāsareizina ar saucēju.	

2. uzdevums (4 p) | Uzraksti, cik liela daļa no figūras ir iekrāsota (pelēka).
Kritērijs: par pareizo saucēju – 1 p; par pareizo skaitītāju – 1 p

a)

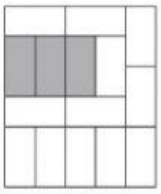

_____

b)

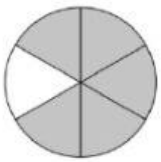

_____

3. uzdevums (8 p) | Uzraksti daļu, kurai:
Kritērijs: par katru pareizo skaitītāju – 1 p ; par katru pareizo saucēju – 1 p

a) skaitītājs ir 10, saucējs – par 2 lielāks

b) saucējs ir 18, bet skaitītājs – 3 reizes mazāks

c) skaitītājs ir 5, saucējs – 3 reizes lielāks

d) skaitītājs ir 12, kas ir par 5 mazāks nekā saucējs

4. uzdevums (9 p) | Saīsini daļu līdz nesaīsināmai daļai. Ja saīsināt nav iespējams, raksti - **n**.
Kritērijs: par katru pareizo saīsinājumu – 1 p

a) $\frac{4}{12} =$ _____

b) $\frac{28}{42} =$ _____

c) $\frac{12}{55} =$ _____

d) $\frac{64}{88} =$ _____

e) $\frac{20}{100} =$ _____

5. uzdevums (4 p) | Ieraksti trūkstošo skaitītāju vai saucēju tā, lai daļas būtu vienādas (izmanto daļas pamatīpašības).
Kritērijs: par katru pareizo skaitli – 1 p

a) $\frac{5}{6} = \frac{\quad}{24}$ b) $\frac{3}{33} = \frac{\quad}{11}$ c) $\frac{\quad}{5} = \frac{5}{25}$ d) $\frac{12}{\quad} = \frac{3}{3}$

6. uzdevums (6 p) | Salīdzini daļas!
Kritērijs: par katru pareizo salīdzinājumu – 1 p

a) $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{4}$

b) $\frac{3}{3}$ 1

c) $\frac{8}{15}$ $\frac{2}{15}$

d) $\frac{6}{7}$ $\frac{6}{8}$

e) $\frac{2}{7}$ $\frac{3}{7}$

f) $\frac{2}{7}$ $\frac{2}{5}$

7.uzdevums (8 p) | Aprēķini daļas vērtību no skaitļa!
Kritērijs: par darbības pierakstīšanu -1 p; par katru pareizo iznākumu – 1 p

a) $\frac{2}{7}\ no\ 49 =$ =

b) $\frac{5}{9}\ no\ 99 =$ =

c) $\frac{3}{8}\ no\ 80 =$ =

d) $\frac{5}{24}\ no\ 72 =$ =

8. uzdevums (5 p) | Klasē ir 24 skolēni. No tiem $\frac{1}{6}$ trenējas basketbolā, $\frac{3}{8}$ - vieglatlētikā, bet pārējie netrenējas. Cik skolēnu netrenējas?
Kritēriji: aprēķina basketbolistu skaitu – 1 p; aprēķina vieglatlētu skaitu – 1 p; aprēķina basketbolistu un vieglatlētu kopskaitlu – 1 p; aprēķina pārējo skolēnu skaitu – 1 p; atbilde – 1 p

9. uzdevums (5 p) | Rūpnīcā ir 32 darbinieki, no tiem ir $\frac{1}{8}$ inženieri, $\frac{5}{16}$ ir montētāji, pārējie – strādnieki. Cik ir strādnieku?
Kritēriji: aprēķina inženieru skaitu – 1 p; aprēķina montētāju skaitu – 1 p; aprēķina inženieru un montētāju kopskaitlu – 1 p; aprēķina strādnieku skaitu – 1 p; atbilde – 1 p